

• НЕЗАБУТНІ

Народний гуморист

120 РОКІВ тому в засніжену ніч з 13-го на 14-те січня, на Старий Новий рік, у селі Плоске Решетилівського району на Полтавщині (адже всі українські гумористи народжуються саме там – на благословенній Полтавщині!) – з'явився на світ білий в селянській сім'ї Олександр Іванович Ковінька.

У подальшій його біографії буде початкове земське училище, наймитвання, участь в громадянській війні, навчання в Полтавському ІНО, праця в редакціях газет, зокрема "Більшовик Полтавщини" (ніні "Зоря Полтавщини"), збірка гумористичних оповідань "Індустріальна техніка" (1929 р.), вступ до Спілки письменників України (радянських, ясна річ, 1934 р.) і... І далі в Українській радянській енциклопедії (видання 1980 р.) все в його біографії уривається, а натомість сказано, що він "опублікував понад 30 книг сатири й гумору, в яких таврує бюрократизм, аморальність, дармоїдство та інші негативні явища. Нагороджений орденом Дружби народів (чи не за те, що вів дружбу з представниками інших народів у північних таборах?), медалями".

Про так звану "вимушену перерву" в творчості, як соромливо тоді офіційна радянська ідеологія прикривала репресії та порушення законності – ані слівця. Як і бодай натяку на безпідставне звинувачення, за яким молодий письменник потрапив у жорна сталінських репресій, відбув табори і лише починаючи з 1958 року в Україні з'являються його збірки з такими колоритно-вігадливими (гумор же!) назвами: "Як мене купали і сповивали", "Ось не грайте на нервах", "Гуморески", "Кутя з медом", "Як мене вчили", "Чому я не сокіл, чому не літаю", "Цвях – і ва-

ших нет!", "Подорож до Ворскли", "Смішне пригинає, смішне й виправляє" та інші, аж до творів у двох томах (1980 р.). Помер письменник 25 липня 1985 року в Полтаві, де похований поруч із могилою свого сина.

Дружній шарж Сергія ГЕРАСИМЧУКА

Такий він, Ковінька! Справді-бо, колоритне в нього прізвище (хоча, якщо вже бути точним, то з діда-прадіда він – Ковінько, букву "о" в кінці на букву "а" Олександр Іванович поміняв, підбираючи собі псевдонім). В Україні ковінькою називають палицю (здебільшого вишневу) із загнутим кінцем. Є й прислів'я: на руку ковінька. Якраз те, що треба.

Отож, за бібліографічним довідником Спілки письменників України він письменник, і це так. А насправді (і – як по вищому рахунку) він – характерник. Полтавський, звісно.

У словнику української мови цей термін має таке пояснення: "Чаклун, чарівник..." Саме таким характерником, себто чаклуном і чарівником на

Описки-самописки

Генервальний директор.

Кваліфіговані кадри.

Радіоприймак.

Ситоативна більшість.

Григорій СТОРОЖ.

Сумська обл.

гумористичній ниві України, Олександр Іванович таки й справді був. І залишився ним. А що вже народний гуморист – то без сумніву. Є й більш за нього творці розвеселого (і не тільки зростом більш чи статуєю), значніші, більш різноманітніші, з титулами класиків, але народний (хіба що Остап Вишня такий же, та ще Павло Глазовий) – таки він. Тут він ні з ким не ділит лаврів. Навіть з Остапом Вишнею, хоч у літературних святцях і йде відразу ж після нього: Остап Вишня, Олександр Ковінька, а далі за ранжиром – вже інші сміхотворці, теж, до речі, його улюблене слівце. До речі, хоч Олександра Ковіньку й величають учнем Остапа Вишні, його послідовником, проте в літературу, у веселий світ гумору його першим увів і благословив ще Пилип Капельгородський. На жаль, ніні забутий, свого часу знищений більшовицьким молохом поет, газетяр, редактор і гуморист.

Чи найуживанішим слівцем народного гумориста було: симпатичний, симпатично, симпатичненько... В бесіді воно зринало з його уст раз по раз. Це було в його устах чи не найвищою похвалою. Але в переважній більшості так він називав лише справді гарних людей і сам таким же був: симпатичним, і як людина, і як сміхотворець.

...Таким мені й запам'ятався Олександр Іванович Ковінька, селянський син з колишнього хутора Плоске на березі тихоплинної річки Полузір'я, народний наш гуморист: СИМПАТИЧНИМ!

Бо таким він був, патріарх-сміхотворець наш, і таким завжди залишився в нашій веселій літературі: СИМПАТИЧНИМ!!!

Валентин ЧЕМЕРИС.
(Антологія "З ким сміється Україна").

(Журнал "Сати")

Реклама. Оголошення.

"У новорічному поздоровленні, розісланому від імені директора всім співробітникам департаменту, фразу "З Новим роком, криси!" слід читати без коми. Адміністрація".

"Прийму запрошення в гості на святкову вечерю! За столом поводжу себе смироно і тихо, жую, що дають, п'ю, що наливають. Після застілля сплю, з ким покладуть".

"Терміново потрібні таланти! Геніїв просимо не турбуватись".

"Магазин будівельних матеріалів "Шалава" пропонує розчини вікон і дверей, піну демонтажну".

"Молода й гарна дівчина (90х60х90) зніме будь-яку білизну на ваших умовах".

"Зберіть 500 фірмових упаковок вермішелі "Мівіна" і виграйте безплатне лікування виразки шлунку".

- Куме! Годі нам пиячити! Пора вже похмелятися...

Мал. Анатолія МАГДИНІЧУКА

Олександр КОВІНЬКА

Хай, думаю, сушиться

ДАК ото й питають:

– А коли вам уперше пощастило написати вправненький, гостренький фейлетон? Хто і як вам допомагав?

Фейлетон "Шляхи та доріженьки", що його з душевною теплою у світ благословив Остап Вишня, я написав у 1925 році.

Підбадьорений улюбленим майстром сатири і гумору, я набрався духу і "сочинив", на мою думку, змістовнішу гумореску.

Написав і поніс головному редакторові газети.

– Ти диви! – захоплено сказав головний. – От і надійся на людей! Сурійозний, ходить в окулярах, штани навипуск носить, а смішне пише. Непогано написано... Йі-бо, хороше почали. Початок гостренький... Середина гострюща... А кінцівка слабхарактерна... Да! Слабкувата...

Повертаючи рукопис, тепло порекомендував:

– Загостріть кінець, будемо друкувати.

Почав гострити кінець. Нагострив, аж головний редактор засміявся:

– О! Оце веретено!

Читав, читав та:

– Що гарне, то гарне... Кінцівка гарненька і середина плавненька. А початок – хай йому грець! – притупився. Вийшов блідуватий, сіруватий... Нема солі! Посоліть початок. Соліть і соліть... Добре посоліте – надрукуємо.

Захопився солити початок. Мабуть, з пів цеберки висипав.

– Оце, да! Да, да, да! – повторяв головний редактор. – І початок – да, і кінець – да! Що да, то да! Середина – ні. Не да! Була золота, стала ні срібна, ні мідна. Налягайте на середину. Налягайте й налягайте.

Головний редактор і макет газети показав:

– Бачите, ось і місце вашій гуморесці приготували. Не затримуйте – натискуйте на середину.

У газеті редактором мови працював видатний письменник-гуморист Пилип Капельгородський.

– Пилипе Іосиповичу, – прошу, – дайте пораду. Перегляньте, будь ласка. Ось перший варіант, а оце дру-

гий. Другий за вказівками головного редактора перероблений.

Пилип Капельгородський уважно прочитав і тепленько сказав:

– Перероблений згорніть учетверо і сховайте в кишеню. А перший варіант понесіть головному.

– Розгадає, – кажу, – йі-бо, розкусить, і мені ж перепадє.

– Не перепадє. Несіть, несіть... Сміливо стукайте у двері.

Сміливо постукав і сміливо поклав на стіл рукопис першого варіанта.

Коли поклав, сміливість утекла. Стою, тремчу і ворожу: розгадає чи не розгадає?

Головний редактор прочитав і захоплено вигукнув:

– От що значить – сумлінно попрацювати! От що значить – творчо натиснути на середину і на кінець! Усе до пуття! Пускаємо в черговий номер.

З цього випадку я сам собі зробив висновок.

Не стану ховати делікатної літературної таємниці. Посилаю, скажімо, гумореску в журнал. Пошлю і терпляче жду. Жду тиждень, два, три... Отримую відповідь:

"На жаль, ваша гумореска відхилена по основних пунктах: а) тема застаріла; б) не відповідає профілю нашого видання. До друку не схвалена. Привіт! Пишіть!..."

Зціпивши зуби, кладу гумореску на шафу. Кладу в найвище і найсухіше місце.

Хай, думаю, сушиться.

Сушив гумореску поквартально. Минає квартал, беру її, акуратненько запахаю у новий конверт і знову посилаю в те саме видання.

О! Недаремно сушилася цілий квартал! Прилітає ласкавенька відповідь:

"Ви написали гумореску, що імпонує нашим основним вимогам: а) тема свіженька, смішненька; б) цілком відповідає профілю нашого видання. Вітаємо! Бажаємо!..."

Раджу – написали гумореску – просушіть на шафі. Хай водичка випарується.

Усмішки

ОДИН парубок запитує свого сором'язливого приятеля:

– Коли ти нарешті скажеш

Насті, що вже давно хочеш на ній одружитися?

– Та все якось нагоди немає...

– Якої нагоди?! Давай підємо до неї поспитати на Старий Новий рік, і там ти оспвідчишся!

– Та якось незручно, а раптом у Насті хтось є...

– Ну, чекай, чекай... Між іншим, у неї ще й діти колись будуть.

– ЯШО, ти, здається, забув, що під Новий рік позичив у мене тисячу гривень.

– Я забув?! Та ти що, Ізя! Я тебе благаю! Це ж мій найяскравіший новорічний спогад!

Крилата цитата

Чим більше свят, тим більше шансів похмелитися.

Запитаннячка

Крадемо тому, що бідні, чи бідні тому, що крадемо?

А народжений у гамівній сорочці – теж шасливий?

Якщо гора не йде до Магомета, то нащо йому йти до неї?

Ода зі святкової нагоди

Хай живуть всі Василі – у містах і на селі,
Бо як будуть Василі – буде сало й киселі.
Вельми справні Василі і у полі, і в млині.
Гарні хлопці Василі не сидять на міліні:
Гроші є у Василів – у жінок немає слів,
Іх катма у Василя – то й дружина, мов теля.
Гожим дівам Василі, наче принци на коні,
Красно бачаться у сні не Івани – Василі.
Прудко-хвацькі Василі, мов дубочки

навесні.

Ось які ці Василі – і дорослі, і малі,
Глянь у будь-які краї – вправні, милі і не злі.
Щоби ріс і не малів потужний рід од Василів –
Честь і слава Василіам! Ми не скнари –

слава й вам!

Василь ОВДІЙЧУК.

Житомирська обл.

Архів "зорянського"
гумору – на сайті
www.zorya.poltava.ua

